

- монографія / Наталія Іванівна Клокар. – К.: НВЦ Київського облППО, 2010. – 528 с
8. Корф Н. А. Земский вопрос (о народном образовании) / Н. А. Корф. – СПб. : Тип. Головачова А., 1867.– 64 с.
 9. Кузьмінський А. І. Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / А. І. Кузьмінський ; Ін-т педагогіки і психології АПН України. – К.,2003. – 481 с.
 10. Петрошук Н. Р. Розвиток системи підвищення кваліфікації вчителів народних шкіл в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ століття: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Суми, 2016. 257 с.
 11. Побірченко Н.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських Громад у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття (у двох книгах). – Книга І : Київська громада / Н.С. Побірченко. – К. : Науковий світ, 2000. – 307 с.; Побірченко Н.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських Громад у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття (у двох книгах). – Книга ІІ : Громади Наддніпрянської України / Н.С. Побірченко. – К. : Науковий світ, 2000. – 185 с.
 12. Русова С. Ф. Просвітницький рух на Вкраїні в 60-х роках / С. Ф. Русова // Світло. – 1911. – № 6. – С. 34–42.
 13. Русова С. Курси народных учителей в Киеве / С. Ф. Русова // Укр. вісн. – 1906. – № 14. – С. 965–967.
 14. Сігаєва Л. Є. Становлення і розвиток системи підвищення кваліфікації вчителів в Україні (20– 30-ті роки ХХ ст.) / Л. Є. Сігаєва. – К. : ПП. «Липень», 2000. – 236 с.

ПОПОВИЧ А.М.,
БРИЖАК Н. Ю.,
Мукачівський державний університет, Україна

СУТНІСТЬ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ Й ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Прогресивні зміни в українському суспільстві потребують приділити особливу увагу гармонійному розвитку творчої особистості, вихованню всебічно освіченої людини, яка має яскраву індивідуальність, може приймати зважені рішення за складних умов сучасності, усвідомлювати глобальні проблеми людства та національні проблеми і намагатися прийняти посильну участь у їх вирішенні. Це потребує від суспільства повернутися обличчям до людини, її особистості, спрямувати зусилля на прогресивний розвиток національної освіти. Згідно з законом України «Про освіту», основними принципами її розбудови є створення умов для повної реалізації здібностей, таланту, всебічного розвитку кожної людини; гуманітаризація; демократизація освіти; пріоритет загальнолюдських цінностей.

До проблеми визнання та реалізації принципів навчання зверталися такі педагоги, як Ж. Руссо, Я. Коменський, Г. Песталоцці К. Ушинський та його послідовник Г. Ващенко та інші. Вони в своїх працях доводили, що навчання

повинно бути доступним класу, віку, рівню розвитку. Наукові дослідження присвячені проблемам розробки принципів навчання проводили Ю. Бабанський, М.Данілов, М. Скаткін, О.Савченко, М.Вашуленко та інші.

У сучасних підручниках з педагогіки (О.Вишневський, Н. Волкова, І.Зайченко, Н.Майсеюк, І.Малафійк, І.Підласий, Г.Товканець, О.Фізеші, М.Фіцула) розглядаються дидактичні принципи, проблеми їх формування і класифікації. Так, сучасна прагматична педагогіка, виходячи з потреб підготовки дитини до активної діяльності, надає перевагу принципам, які забезпечують активну діяльність дитини на уроці.

За «Українським педагогічним словником» С. Гончаренка принципи навчання – це основні вихідні положення теорії навчання; дидактичні принципи – принципи дидактики, які визначають зміст, організаційні форми й методи навчальної роботи школи згідно з загальними цілями виховання й закономірностями процесу навчання [2, с.89, 270].

В Педагогічному словнику відзначено, що дидактичні принципи – це принципи дидактики, що визначають зміст, організаційні форми і методи навчальної роботи в школі у відповідності з загальними цілями виховання і закономірностями процесу навчання [4].

Принципи навчання (дидактичні принципи), на думку І. Зайченка, – це керівні ідеї, нормативні вимоги до організації і проведення дидактичного процесу; основоположні ідеї, що пронизують собою всю систему науково-дидактичного знання і субординують його. [3, с. 145].

Дидактичні принципи поширюються на вивчення всіх дисциплін. Фахові методики пристосовують їх до своїх потреб, а часом виводять з них і свої, прикладного рівня принципи [1].

Учителеві необхідно знати суть кожного принципу навчання, його характерні ознаки та оптимальні шляхи реалізації. При підготовці до уроку слід проаналізувати навчальний матеріал і з'ясувати ступінь вираженості в ньому того чи іншого принципу навчання. В разі необхідності добирати чи розробляти навчальний матеріал з метою більш повної та ефективної їх реалізації на уроці. Розглянемо сутність принципів навчання і способів їх реалізації на уроці.

Ураховуючи специфіку початкової школи, проаналізуємо необхідну, на нашу думку, групу дидактичних і методичних принципів, що зумовлюють зміст навчання та вибір методів.

– Принцип науковості навчання (спирається на закономірні зв'язки змісту науки та навчального предмета).

– Принцип доступності навчання (передбачає вибір та реалізацію змісту і методів навчання з урахуванням вікових і індивідуальних особливостей учнів).

– Принцип наочності навчання (здійснюється шляхом оптимального використання засобів наочності).

– Принцип проблемності навчання (сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, формуванню їх творчих здібностей).

– Принципи самостійності і активності учнів у процесі навчання (забезпечує умови для оптимального прояву учнями пізнавальної і творчої активності в процесі

засвоєння знань, вироблення умінь та навичок застосування їх у практичній діяльності).

– Принцип систематичності і послідовності навчання (формування знань, умінь і навичок учнів у логічній послідовності, дотримання логічних зв'язків між формами і методами навчання, контролю навчально-пізнавальної діяльності учнів та її результативності, здійснення систематичного і послідовного контролю навчальних досягнень учнів).

– Принцип міцності (чітке усвідомлення нових понять, дій, виконання різних вправ та завдань, що сприяють запам'ятовуванню навчального матеріалу, його систематизації, застосовувати різні методи та засоби контролю навчальних досягнень).

Отже, дидактичні принципи організації навчального процесу майбутніх вчителів початкової школи до викладання молодшим школярам слугують основою вивчення всіх дисциплін, значною мірою визначають їх зміст, форми організації, процес і методи навчання. Вони діють на всіх етапах навчання, тому потребують постійного вивчення, дослідження і вдосконалення.

Список використаної літератури

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / О. Вишневський. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К. : Знання, 2008. – 566 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний енциклопедичний словник. / С. Гончаренко. – Вид. 2-е, доп. і випр. – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.
3. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів (Рукопис). / І.В. Зайченко – Чернігів, 2002. – 528 с.
4. Педагогічний словник / За реакцією дійсного члена АПН України Ярмаченка М.Д. - К.: Педагогічна думка, 2001. – 516с.

ПОПОВИЧ Н. Ф.,
ГРИГА О. М.,

Мукачівський державний університет, Україна

ЧИСТОТА ЯК МОВЛЕННЄВА ЯКІСТЬ КУЛЬТУРИ УСНОГО ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Нові пріоритети і цінності розвитку українського суспільства в контексті сучасності, інтеграція України у світовий та європейський освітній простір зумовлюють зростання національної самосвідомості, підвищення вимог до культури стосунків між людьми, пробудження громадського інтересу до нормативних статусів культури мовлення та культури спілкування. Чистота мовлення є показником її виразності та краси, бо тільки чіткий, різноманітний текст справить враження вишуканої мови і викличе почуття естетичного задоволення.

Оскільки чистота мовлення завжди була його красою й ознакою культури кожної людини, то ніколи не втрачала своєї актуальності. Вона посідає важливе місце і в усному фаховому мовленні вчителя початкових класів. Вивченню якостей мовлення вчителів присвячено ряд публікацій [1; 2; 3; 4].



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>